

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Místní akční plán rozvoje vzdělávání na území ORP Český Krumlov
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000285

Zmapování silných a slabých míst výuky na Českokrumlovsku, představy rodičů o ideální škole a možném alternativním vzdělávání

Území ORP Český Krumlov CELKEM

ZÁKLADNÍ INFORMACE O RESPONDENTECH DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření bylo zpracováno v rámci projektu „MAP – místní akční plán rozvoje vzdělávání na území ORP Český Krumlov“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/000028.

Cílem dotazníkového šetření bylo shromáždit a analyzovat odpovědi respondentů, rodičů žáků základních a mateřských škol na Českokrumlovsku, na školní vzdělávání, ideální školu a učitele a zachytit potenciální zájem o nové přístupy ve vzdělávání. Dotazník byl po pilotním ověření doručen rodičům za pomoci učitelů základních škol, poučených o cíli, významu a struktuře dotazníku. Dotazníkové šetření proběhlo v období září–prosinec 2017.

Do výzkumného šetření se zapojilo těchto 22 základních a mateřských škol (u každé základní školy je uveden počet vyplněných dotazníků a v závorce počet žáků/dětí ve škole k 30. 9. 2015):

1. ZŠ Černá v Pošumaví – 19 (43)	12. ZŠ Za Nádražím – 203 (659)
2. ZŠ Dolní Třebonín – 26 (48)	13. ZŠ Zubčice – 5 (37)
3. ZŠ Chvalšiny – 45 (147)	14. ZŠ a MŠ Hořice na Šumavě – 16 (39)
4. ZŠ Křemže – 114 (329)	15. MŠ Plešivec I. – 3 (121)
5. ZŠ Linecká – 75 (173)	16. MŠ Plešivec II. – 8 (89)
6. ZŠ Lipno nad Vltavou – 7 (36)	17. MŠ Tavírna – 5 (56)
7. ZŠ Plešivec – 349 (439)	18. MŠ T. G. M. – 14 (56)
8. ZŠ Přídolí – 24 (42)	19. MŠ Větrní – 40 (109)
9. ZŠ T. G. M – 60 (290)	20. MŠ Vyšehrad – 7 (106)
10. ZŠ Větrní – 245 (334)	21. MŠ Za nádražím – 16 (76)
11. ZŠ Vyšší Brod – 89 (243)	22. MŠ Za Soudem – 4 (44)

Celkem bylo vyhodnoceno 1374 dotazníků. Odevzdáno jich bylo 1418 (celkový počet žáků výše uvedených škol je 3516, návratnost tedy činí 40 %), z toho bylo 44 neplatných, byly vyplněny pouze faktografické údaje, tudíž byly z hodnocení vyřazeny.

Dotazník byl tvořen položkami uzavřenými, nabízejícími odpovědi s využitím škál. Závěr dotazníku byl tvořen otevřenými položkami, nabízejícími prostor pro volné vyjádření názoru na oblast dotazování i na samotný výzkum.

Základní údaje o vzorku respondentů (otázky č. 1 – 4)

Základní charakteristiky výzkumného souboru se opíraly o potřebu upřesnit pohlaví respondentů s cílem naznačit podíl mužů a žen při komunikaci rodiny se školou. Dále byl zjišťován věk a dosažené vzdělání respondenta. Poslední položkou této části bylo ověření počtu dětí, které do školy dochází.

a) Rozdělení respondentů podle pohlaví

Pokud jde o faktografické údaje, dotazník vyplnilo 1110 žen (80,8 %) a 226 mužů (16,4 %), 38 respondentů (2,8 %) pohlaví nevedlo.

b) Rozdělení respondentů podle věku

Největší věkové zastoupení bylo u rodičů 37 let a více, a to 941 (68,5 %); dále 31 – 36 let – 320 rodičů (23,3 %). Kategorii 26 – 30 let zastupovalo 83 rodičů (6 %), do 25 let 10 respondentů. Ve 20 dotaznících (1,5 %) nebyl uveden věk.

c) Rozdělení respondentů podle vzdělání

Další otázka zjišťovala nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání, 266 rodičů (19,4 %) uvedlo vysokoškolské, 549 (40 %) střední s maturitou, 393 střední bez maturity (28,6 %), 99 (7,2 %) základní vzdělání, 67 respondentů (4,9 %) tuto otázku nezodpovědělo.

d) Rozdělení respondentů podle počtu dětí

Jedno dítě v základní škole má 730 rodičů (53,1 %), dvě děti 472 (34,4 %), 3 a více dětí 75 rodičů (5,5 %). Rodičů, kterým teprve půjde dítě do základní školy, je 49 (3,6 %). Tato otázka nebyla zodpovězena 48 respondenty (3,5 %).

Resumé

Na základě výše uvedených charakteristik můžeme konstatovat, že vzorek respondentů svou velikostí splňoval požadavky na získání reprezentativního souboru odpovědí. Typickým respondentem byla žena se středoškolským vzděláním, středního věku a s jedním dítětem v základní škole. Vyjma genderového aspektu, který je daný většími povinnostmi ve vztahu ke školnímu vzdělávání dětí, typickými pro českou společnost, odpovídají dané charakteristiky struktury rodičů žáků základních škol v České republice.

Tabulka č. 1: JAK VIDÍ RODIČE TŘIDU, ŠKOLU, DO KTERÉ CHODÍ/BUDE CHODIT JEJICH DÍTĚ/DĚTI (otázka č. 5)

Název položky / škála od 0 - netýká se po 5 - týká se ve velké míře	0	1	2	3	4	5	N
Škola vítá a podporuje aktivitu Vašeho dítěte/děti – učitelé se chovají partnersky nikoliv nadřazeně	23 1,7 %	54 3,9 %	74 5,4 %	274 19,9 %	315 22,9 %	597 43,4 %	37 2,7 %
Škola vítá a podporuje aktivitu rodičů – učitelé se k Vám chovají partnersky nikoliv nadřazeně	34 2,5 %	44 3,2 %	66 4,8 %	215 15,6 %	299 21,8 %	678 49,3 %	38 2,8 %
Ve škole převládají moderní metody výuky – takové, při kterých je dětem dávám prostor k vlastní aktivitě	31 2,3 %	65 4,7 %	106 7,7 %	332 24,2 %	352 25,6 %	424 30,9 %	64 4,7 %
Škola má výborné technické vybavení pro výuku – interaktivní tabule, počítače, tablety atp.	23 1,7 %	61 4,4 %	85 6,2 %	301 21,9 %	370 26,9 %	466 33,9 %	68 4,9 %
Dítě je motivováno učitelem – spíše tím, čemu a jak se učí, než známkami	28 2,0 %	76 5,5 %	115 8,4 %	407 29,6 %	308 22,4 %	364 26,5 %	76 5,5 %
Dítě je vedeno k samostatnosti, než k prosté poslušnosti	15 1,1 %	42 3,1 %	105 7,6 %	332 24,2 %	371 27,0 %	433 31,5 %	76 5,5 %
Ve škole je respektována osobnost Vašeho dítěte, jeho individualita	27 2,0 %	55 4,0 %	102 7,4 %	353 25,7 %	343 25,0 %	408 29,7 %	86 6,3 %
Pokroky Vašeho dítěte jsou hodnoceny ve vztahu k jeho osobnosti, nikoliv ve vztahu k ostatním spolužákům	24 1,7 %	48 3,5 %	105 7,6 %	297 21,6 %	366 26,6 %	446 32,5 %	88 6,4 %
Žáci jsou vedeni ke spolupráci nikoliv k rivalitě	23 1,7 %	30 2,2 %	57 4,1 %	204 14,8 %	326 23,7 %	676 49,2 %	58 4,2 %
Ve třídě převládají mezi dětmi přátelské vztahy	17 1,2 %	46 3,3 %	86 6,3 %	289 21,0 %	408 29,7 %	459 33,4 %	69 5,0 %
Výuka se vyznačuje verbalismem – žáci si nic nezkouší, neexperimentují (tzv. není na to čas), veškerou látku jen slovně popisují	229 16,7 %	189 13,8 %	143 10,4 %	405 29,5 %	159 11,6 %	133 9,7 %	116 8,4 %
Po dětech se vyžaduje učení zpaměti, bez porozumění	351 25,5 %	241 17,5 %	155 11,3 %	307 22,3 %	132 9,6 %	108 7,9 %	80 5,8 %
Ve třídě převládá jednotný způsob školního vyučování – všichni žáci se všechno učí stejně bez ohledu na jejich individuální zvláštnosti	207 15,1 %	148 10,8 %	134 9,8 %	333 24,2 %	208 15,1 %	235 17,1 %	109 7,9 %

Legenda: 0 znamená, že se to školy podle rodičů netýká, 1 – týká se v malé míře až 5 – týká se ve velké míře, N - nevyplněno

Tabulka č. 1 dávala respondentům možnost ohodnotit výroky, které charakterizují některé z principů moderní školy tak, jak se, podle jejich názoru, vyskytují nebo mají vyskytovat ve třídě, do které chodí/bude chodit jejich dítě. Z výše uvedené tabulky je patrné, že většina respondentů se přiklání k pozitivním hodnotám, které popisují charakteristiky moderní školy. V následujícím komentáři popíšeme zevrubně význam výsledků v pozitivní, průměrném a podprůměrném hodnocení nabízených položek dotazníku. V následujícím komentáři konkretizujeme výsledky pro tři oblasti: představujeme nejvíce pozitivní odezvy, dále sledujeme, u jakých položek respondenti volili průměrné hodnoty a kde se vyjadřovali negativně. Vždy se přitom pokoušíme popsat pořadí tří signifikantních položek dotazníku.

a) Nadprůměrné hodnocení

Při výběru variant hodnocení od 1 (nejméně) k 5 (nejvíce) jsme se rozhodli sumarizovat výsledky u dvou škál s nejvyšším ohodnocením – hodnoty škály 4 a 5. Takto dosáhl kumulativní součet hlasů pro pozitivní hodnocení nabízených kategorií nejvyšší hodnocení u následujících tří kategorií:

1. *Žáci jsou vedeni ke spolupráci, nikoliv k rivalitě* (1 002 respondentů).
2. *Škola vítá a podporuje aktivitu rodičů – učitelé se k Vám chovají partnersky, nikoliv nadřazeně* (977 respondentů).
3. *Škola vítá a podporuje aktivitu Vašeho dítěte/děti – učitelé se chovají partnersky, nikoliv nadřazeně* (912 respondentů).

Uvedené výsledky naznačují, že významná většina respondentů cítí, že se škola snaží v dětech podporovat kooperaci a spolupráci. Vzhledem k tomu, že schopnost pracovat a jednat s druhými je vnímána jako jedna z klíčových kompetencí, která podporuje uplatnitelnost absolventů škol v dalším studiu i v praxi, jedná se o velmi pozitivní výsledek.

S tímto zjištěním následně koreluje fakt, že na třetím místě se objevuje souhlas rodičů s výrokem, kterým označujeme učitelovu schopnost podporovat děti a vytvářet s nimi partnerský vztah. Tento pocit, který rodiče zřejmě vyjádřili na základě své zkušenosti z jednání se školou a s učiteli, by samozřejmě verifikovalo zjištění názoru samotných žáků. Na druhou stranu tento názor rodičů naznačuje, že cítí u učitele snahu vnímat děti v partnerském modu

vztahu. Jedná se tedy o moment naznačující převládající důvěru ve vztahové rovině učitelovy pedagogické práce.

Mezi výrazně pozitivně hodnocené výroky dále patřilo ocenění učitelovy snahy o vytváření partnerského vztahu s rodiči (výrok se umístil na celkově 2. místě). Pokud rodiče cítí, že učitelé se k nim nechovají nadřazeně a podporují jejich aktivitu, je to v situaci, kdy škola spoléhá na aktivní spolupráci s rodiči, dobrý signál.

b) Průměrné hodnocení

Další skupina výroků patří mezi průměrně ohodnocené, jedná se o dvě položky, kde se neobjevily ani jednoznačně pozitivní hodnoty, ani nepřevládla explicitně vyjádřená negativní stanoviska. V našem případě šlo o položku s výroky:

1. *Dítě je motivováno učitelem - spíše tím, čemu a jak se učí, než známkami* (407 respondentů volilo variantu 3).
2. *Ve škole je respektována osobnost Vašeho dítěte, jeho individualita* (353 respondentů volilo variantu 3).
3. *Dítě je vedeno k samostatnosti, než k prosté poslušnosti* (332 respondentů volilo variantu 3).

Použití středního pole škálování nabízí celou řasu interpretací, od respondentovy nejistoty při reinterpetaci formulace dotazu, po nejasnost vlastního názoru či neochotu se položkou hlouběji zabývat. Nejistota zdá se převládala především u první uvedené položky. Je zde patrné, že otázky hodnocení dítěte jsou pro respondenty problematické. Ukazuje se proto, že pro současnou školu je stále typická snaha hodnotit sumativním způsobem s důrazem na známkování, tedy na prvky vnější motivace. Toto zjištění objektivizuje fakt, že výsledek koreluje i s dalšími výše uvedenými položkami dotazníku, obsahujícími výroky, které naznačují nejistotu části rodičů v tom, do jaké míry rodiče cítí učitelovo zohlednění osobnosti či individuální osobitosti dítěte. Jistá nejistota v oblasti podpory samostatnosti žáků může být také vnímána v souvislosti se schopností odhalovat a rozvíjet vnitřní (tedy samostatné) motivy k práci dítěte ve škole.

c) Podprůměrné hodnocení

Poslední tři výroky získaly od svých respondentů v negativním hodnocení nejvíce bodů. Jednalo se o výroky položené negativním způsobem, tedy čím více respondentů souhlasilo (položky 4 a 5), tím více se ztotožňovali s negativním hodnocením školy:

- 1. Ve třídě převládá jednotný způsob školního vyučování – všichni žáci se všechno učí stejně bez ohledu na jejich individuální zvláštnosti (443 respondentů).*
- 2. Výuka se vyznačuje verbalismem – žáci si nic nezkouší, neexperimentují (tzv. není na to čas), veškerou látku jen slovně popisují (292 respondentů).*
- 3. Po dětech se vyžaduje učení z paměti, bez porozumění (240 respondentů).*

Výše uvedené výroky lze více méně vztáhnout k didaktickým aspektům učitelovy práce a lze je považovat v podstatě za letité charakteristiky tradičního způsobu vyučování. Pro objektivizaci výsledků je nutno říci, že uvedená kritika ze strany rodičů není absolutní. Například u položky dotazující se na výskyt paměťového učení bez porozumění, jde o poměr 396 respondentů nesouhlasících s výskytem tohoto jevu ku 240 respondentům s opačným názorem. Vysoké je také procento nerozhodnutých rodičů a rodičů odmítajících se vyjádřit. Ukazuje se tak, že respondenti jen obtížně dané jevy posuzovali a jejich názory na didaktickou úroveň výuky byly formulovány pravděpodobně spíše intuitivně. Přesto, vzhledem k dalším výsledkům výzkumu, je patrné, že především výtka vůči jednotnému způsobu výuky bude důležitá. V otevřených položkách se rodiče velmi často totiž vyjadřovali proti specifickému přístupu k dětem se speciálními potřebami, zde však „jednotný“ způsob výuky považují spíše za negativum současné školy.

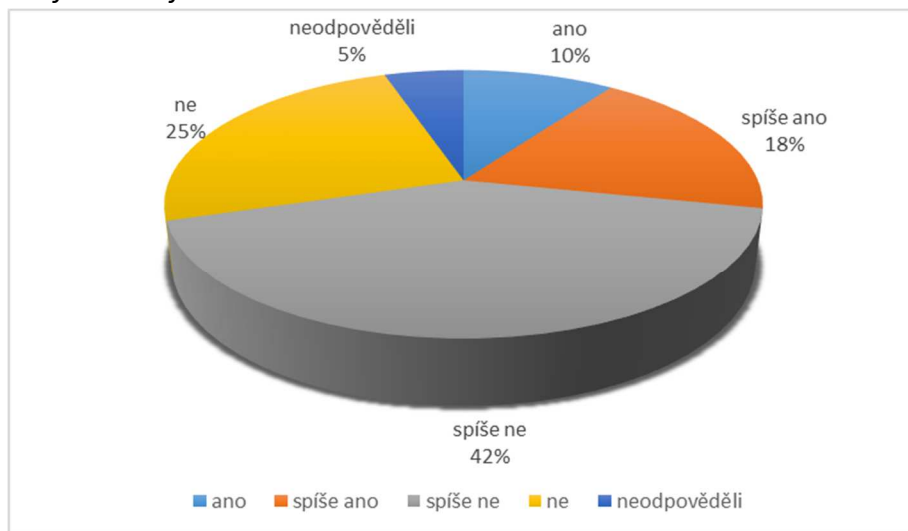
ZÁJEM RODIČŮ O ZMĚNU VZDĚLÁVÁNÍ JEJICH DÍTĚTE (otázky č. 6 až 9)

Další část dotazníku sledovala, do jaké míry a za jakých podmínek by měli rodiče zájem o změnu vzdělávání pro své dítě. Odpovědi na tyto otázky (otázky č. 6 – 9) představujeme v následujícím komentáři doprovázeném vyjádřením výsledků pomocí koláčových grafů.

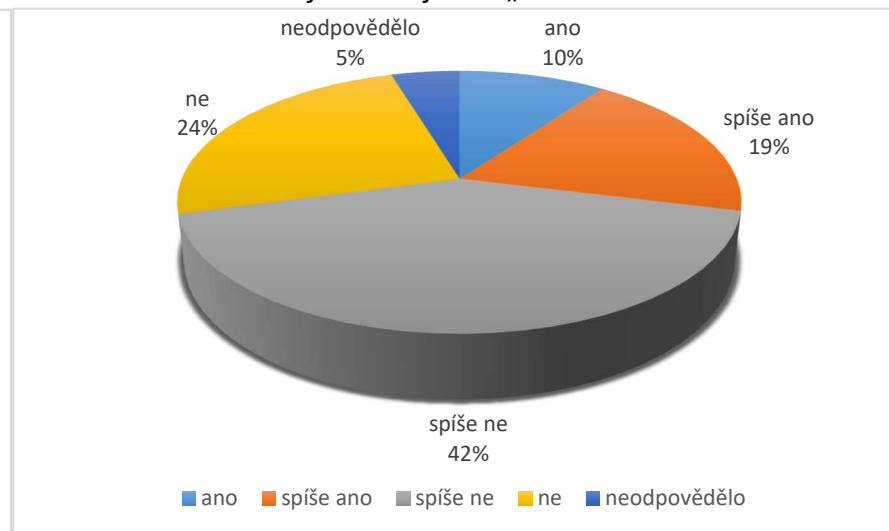
Výsledky týkající se otázky 6, zda by, jako rodiče, stáli o změnu vzdělávání svého dítěte, jsou zobrazeny v grafu č. 1. (ano – 134, spíše ano – 255, spíše ne – 576, ne – 339, otázku nezodpovědělo 70 respondentů). V případě, že by vznikla na Českokrumlovsku nová škola, zájem o zařazení projevilo 137 rodičů, „spíše ano“ odpovědělo 260, „spíše ne“ 575, „ne“ 338, dotazník nevyplnilo 64 respondentů (graf č. 2).

Výše uvedené výsledky tedy nenaznačují masový zájem o změnu poměrů ve vzdělávání ve sledovaném regionu. Přesto poměr hlasů pro potenciální změnu 389 respondentů (varianta „ano“ či „spíše ano“), ku 915 respondentů s odmítáním změny vzdělávání („spíše ne“ či „ne“) ukazuje, že se rodiče o potenciální změny zajímají.

Graf č. 1: Zájem o změnu vzdělávání svého dítěte

Graf č. 2: Zájem o „novou školu“ na Českokrumlovsku

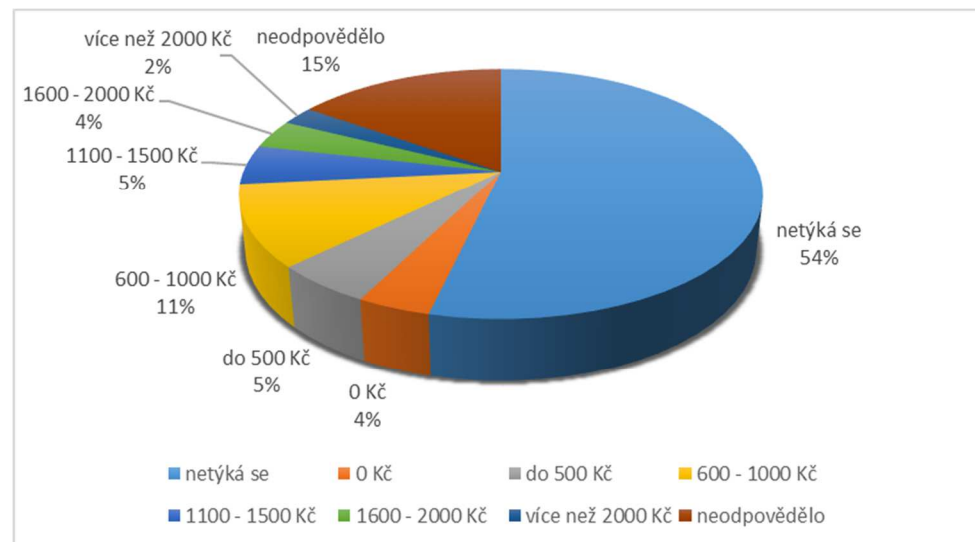

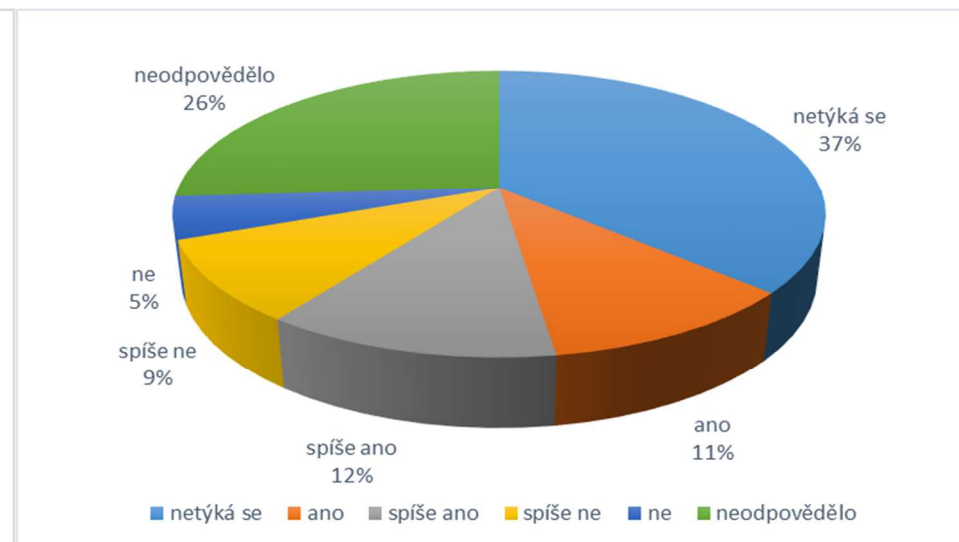
ZÁJEM O NOVÉ FORMY VZDĚLÁVÁNÍ NA ČESKOKRUMLOVSKU (otázky č. 8 a 9)

Zájem o nové možnosti vzdělávat dítě bude mít celou řadu limitů. Zajímaly nás v tomto případě možnosti finanční a dopravní dostupnost, kdy odpovědi týkající se částky, kterou jsou rodiče schopni (ochotni) investovat navíc, jsou v grafu č. 3 a odpovědi na možnost (ochotu) dopravovat dítě do nové školy jsou v grafu č. 4. Pokud jde o částku, 500 Kč by bylo ochotno platit 72 rodičů, 600 – 1000 Kč 146 rodičů, 1100 – 1500 Kč uvedlo 70 rodičů, 1600 – 2000 Kč označilo 51 rodičů a 33 rodičů uvedlo částku vyšší než 2000 Kč. Zbývající dotazníky nebyly vyplněny, nebo se jich otázka netýkala, neboť rodiče o změně školy vůbec neuvažují. Co se týká dopravy, 151 rodičů by bylo ochotno děti vozit, „spíše ano“ označilo 169 respondentů, „spíše ne“ 127 a „ne“ 66. Stejně jako v předchozí otázce zbytek rodičů neodpověděl, nebo se jich to netýkalo. Z daného porovnání je patrné, že pro rodiče je výraznějším limitem dopravní obslužnost regionu, než ochota investovat do změny školy určité prostředky.

Graf č. 3: Částka

Graf č. 4: Doprava

Tabulka č. 2: JAKOU ŠKOLU BY RODIČE CHTĚLI PRO SVÉ DÍTĚ (otázka č. 10)

Chtěl/a bych... / škála od 1 nejméně důležité, 5 nejvíce významné	1	2	3	4	5	N
aby učitel respektoval mé dítě takové, jaké je	28 2,0 %	19 1,4 %	153 11,1 %	213 15,5 %	894 65,1 %	67 4,9 %
aby učitel dokázal objevit a podporovat silné stránky mého dítěte	25 1,8 %	15 1,1 %	77 5,6 %	190 13,8 %	1001 72,9 %	66 4,8 %
aby škola podporovala v mém dítěti pocit svobody a učila jej svobodnému chování, rozhodování a samostatnosti	24 1,7 %	17 1,2 %	175 12,7 %	304 22,1 %	782 56,9 %	72 5,2 %
aby škola, do které bude chodit nebo chodí mé dítě, dbala na pozitivní vztahy učitelů k žákům	24 1,7 %	11 0,8 %	75 5,5 %	167 12,2 %	1029 74,9 %	68 4,9 %
aby škola, do které bude chodit nebo chodí mé dítě, učila děti vzájemné spolupráci a podpoře	23 1,7 %	11 0,8 %	61 4,4 %	159 11,6 %	1056 76,9 %	64 4,7 %
aby škola umožňovala dětem pracovat moderními způsoby (bádat, objevovat, pracovat na projektech, učit se hrami)	27 2,0 %	12 0,9 %	117 8,5 %	233 17,0 %	922 67,1 %	63 4,6 %
aby se škola od ostatních odlišovala pozitivním klimatem, přívětivou atmosférou, osobními vztahy k dětem i k nám rodičům	24 1,7 %	13 0,9 %	109 7,9 %	234 17,0 %	916 66,7 %	78 5,7 %
aby škola dokázala mému dítěti vštípit pravidla slušného chování a dovedla prosadit fungující pravidla soužití žáků ve třídě	28 2,0 %	23 1,7 %	85 6,2 %	181 13,2 %	985 71,7 %	72 5,2 %
aby učitel vyžadoval přísnou kázeň a respekt ke své osobě	65 4,7 %	94 6,8 %	317 23,1 %	300 21,8 %	511 37,2 %	87 6,3 %
aby moje dítě často psalo prověrky a bylo zkoušeno, abych věděl/a, kolik toho zná	132 9,6 %	175 12,7 %	573 41,7 %	207 15,1 %	205 14,9 %	82 6,0 %
aby škola fungovala tak, jako když jsem do ní chodil/a já	339 24,7 %	202 14,7 %	312 22,7 %	150 10,9 %	288 21,0 %	83 6,0 %

Legenda: 1 – rodiče považují za nejméně významné až 5 – nejvíce významné, N - nevyplněno

V další části dotazníku se rodiče měli ztotožnit s výroky, které charakterizují ideální školu. Jednotlivé položky byly formulovány tak, aby naznačovaly rodičovo přání či rodičovu vůli preferovat či akceptovat určitý rys školy. U prvních osmi výroků se jednalo o popis pozitivních vlastností. Respondenti se zde shodně vyjadřovali k většině výroků s jen statisticky nevýznamným rozptylem ve výsledcích. Přesto při součtu **kladných výroků** (hodnocení ve stupni 4 a 5) se na prvním až třetím místě objevily výroky:

1. *...aby škola, do které bude chodit nebo chodí mé dítě, učila děti vzájemné spolupráci a podpoře* (1215 respondentů).
2. *...aby škola, do které bude chodit nebo chodí mé dítě, dbala na pozitivní vztahy učitelů k žákům* (1196 respondentů).
3. *...aby učitel dokázal objevit a podporovat silné stránky mého dítěte* (1191 respondent).

Preference naznačují korelaci s výsledky v první části dotazníku (ad Tabulka č. 1), tedy s identifikací silných stránek školy, do které dítě aktuálně dochází. Je tedy patrné, že rodiče nejvíce očekávají vedení dětí ke kooperaci a vytváření partnerského vztahu mezi dítětem a učitelem.

Za rozporuplné výroky lze považovat nejasný vztah části respondentů k metodám a formám práce s žáky. Celkem 811 respondentů akceptuje, aby ve škole dál „učitel vyžadoval přísnou kázeň a respekt ke své osobě“ a 412 respondentů je toho názoru, že je dobré, aby „moje dítě často psalo prověrky a bylo zkoušeno, abych věděl/a, kolik toho zná“.

U obou položek je pak také vysoký počet „nerozhodnutých“ rodičů. Výroky tedy otevírají otázky, jak si rodiče představují autoritu učitele a jaké přístupy podle nich mají vést k očekávaným výsledkům. Proto také jednoznačně nenacházíme odpověď na otázku, zda by škola, do které by dítě mělo nastoupit, měla fungovat jinak, než ta, kterou zažil sám rodič (438 pro tento názor, 541 proti tomuto názoru, 312 nerozhodnuto).

POŘADÍ NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH VLASTNOSTÍ A SCHOPNOSTÍ UČITELE DLE RODIČŮ (otázka č. 11)

V další části výzkumu jsme se zaměřili na to, jaké vlastnosti vnímají rodiče jako klíčové u učitele svých dětí. Respondenti měli možnost stanovit pořadí u níže zvolených výroků (seřadit je pro sebe podle důležitosti od 1. – nejvíce, po 8. – nejméně). Vyhodnocení jsme provedli součtem kumulativních výsledků pro tři první pozice u každého výroku. Na tomto základě bylo vytvořeno následující pořadí:

Učitel ve škole, kam bude chodit/chodí mé dítě, by měl především...

1. *Dokázat mé dítě motivovat k učení tak, aby se samo co nejvíce snažilo vše zvládat* – 948 preferencí.
2. *Být trpělivý a respektovat rozdílné tempo práce i rozdílné talenty mezi dětmi* – 760 preferencí.
3. *Umět vytvořit v dětském kolektivu přátelskou a spolupracující atmosféru* – 663 preferencí.
4. *Hodnotit mé dítě tak, aby vědělo, co umí a co ne a pochopilo, jak se zlepšit* – 593 preferencí.
5. *Být pro své žáky autoritou a umět se prosadit a udržet kázeň a disciplínu* – 572 preferencí.
6. *Mít perfektní znalosti v předmětech, které vyučuje* – 427 preferencí.
7. *Vycházet vstříc individuálním potřebám dětí* – 414 preferencí.
8. *Být dobrým organizátorem práce mého dítěte i celé třídy* – 410 preferencí.

Mezi učitelovy klíčové vlastnosti tedy, podle respondentů, patří:

- schopnost motivovat žáka, schopnost ovlivňovat pozitivně klima třídy a trpělivost jako základ pro práci s odlišnostmi dětí.

ODPOVĚDI NA OTEVŘENÉ OTÁZKY (otázka č. 12)

V závěru ankety dostali respondenti možnost vyjádřit se volně k dalším představám o vzdělávání svých dětí. Odpovědi na otevřené otázky jsme kategorizovali na základě kódů, které blíže doplňovaly určitou oblast vzdělávání. Výroky v následující části textu tedy pouze třídíme dle jednotlivých kategorií a vzhledem k potřebě zachování autenticity je uvádíme v přesné podobě.

1) VYJÁDŘENÍ SPOKOJENOSTI

První početnější skupinu výroků spojuje potřeba rodičů vyjádřit spokojenost s výukou a loajalitu ke škole, do které chodí jejich dítě. Množství pozitivních výroků koreluje jednak s pozitivním hodnocením škol v oblasti komunikace s rodiči, jednak může být spojeno s okolnostmi výzkumu, kdy dotazník byl zadáván v souvislosti s nadřizenými složkami veřejné správy. Někteří respondenti tak mohli mít pocit, že škola je výzkumem „kontrolována“ a zaujali tedy ke škole obranářský přístup. Ten však nemění nic na tom, že školu, kterou brání, vnímají pozitivně.

Jednotlivé výroky:

Jsem spokojená s kvalitou výuky na této ZŠ a přesvědčená o perfektních schopnostech učitelského kolektivu...

To, co jsem výše popsala, se týká paní uč. Houškové, která vyučuje syny. Vycházím ze zkušenosti z doby dřívější, kdy učila i dceru. Nemůžu to proto globalizovat na celou školu - moje spokojenost se týká hlavně osobnosti paní učitelky.

Mé děti jsou v té nej škole v ČR.

Pokud to budu chtít někdy řešit, navštívím paní učitelku, a věřím, že se domluvíme. JSME JENOM LIDI!!!

Vše je v pořádku vůči učení.

Dle mého je mé dítě vzděláváno velmi dobře, jsem spokojena.

Výborná komunikace s rodiči.

Aby třída, do které chodí má dcera, byla pořád taková, jaká je.

Jsem spokojená. Nemám žádné představy. Vše co jsem, měla na mysli, je zde.

Jsem s výukou v ZŠ ZN v podstatě spokojen (=shrnutí zkušeností s výukovou mých 4 dětí).

Jsem spokojená se školou, do které chodí.

Se současnou formou výuky, přístupem učitelů jsem spokojena. Nemám co vytknout.

Jsme maximálně spokojeni s paní učitelkou. Škola je výborná.

Se vzděláváním na základní škole Za nádražím v Českém Krumlově jsem plně spokojená.

Jsem zcela spokojena.

Ne nevím, já jsem chodila do Č. Krumlova. Ale ta škola, do které chodí syn, je fajn.

Jsem velmi spokojena s touto školou.

Mé dítě je vzděláno velmi dobře a nemám žádné připomínky. Jsem velmi spokojená.

Školka uspořádává velice volnočasových aktivit pro děti, co je velké plus.

S výukou starší dcery na ZŠ Plešivec jsme moc spokojeni.

Krásný vztah dětí s třídní učitelkou.

Dítě na škole spokojeno, rodiči spokojení. Výsledky výborné.

Jsem spokojena s paní učitelkou, nemám důvod měnit školu. Naše paní učitelka má ráda děti a děti mají rádi ji. Je velkým vzorem pro moji dceru.

Jsem spokojen s výukou mého dítěte.

Se Základní školou Plešivec, Č. Krumlov jsme spokojeni a nemáme potřebu nic měnit

Jsem spokojena s naší školou ZŠ Plešivec a chtěla bych, abychom zde dochodili povinnou školní docházku tady.

Paní učitelko, nebudu dotazník vyplňovat. Jsem spokojena s vámi i školou a nevím, co pořád EU vymýšlí. Děkuji.

Jsem v současné škole poměrně spokojený.

Jsem spokojena.

Naše děti jsou + - spokojeni, komunikace rodič - učitel zde až tak nevázne.

Jsem naprosto spokojena s dosavadním přístupem školy. Nechci nic měnit.

Úžasným příkladem přirozené autority, individuálního přístupu, trpělivosti, laskavého vedení, skvělé motivace byla a je Mgr. Zlatuše Petříková.

Nemám žádné námitky a jsem spokojená s vaší školkou.

Dítě navštěvuje MŠ, která je perfektní.

Omlouvám se, otázkám nerozumím, s učitelem a školou jsem spokojená, nic nám tady neschází ... akorát pulte hodiny TV - to je katastrofa pro celou rodinu. Děkuji!

Učitelé podporují žáka "dítě" jako individuálního jedince s přátelským přístupem a toho si moc vážím a líbí se mi to.

2) OBECNÉ KOMENTÁŘE KE ŠKOLSTVÍ

Druhá skupina výroků se dotýkala komentování podmínek, které obecně v systému negativně dopadají na školy. V mnohých výrocích se zrcadlí i jednostranné pohledy některých rodičů na situaci v českém školství. Například výroky odsuzující inkluzi jsou v kontrastu prezentovaného volání po větším respektu individuality žáka. Jednotlivé výroky jsme dále kategorizovali do následujících oblastí:

- **Administrativa**

Chaos ve školství, vysoké nároky na administrativu nikoli praktickou výuku.

- **Inkluze**

Děti s poruchami chování vzdělávat ve speciálních třídách, kde jim mohlo být věnováno více péče v osobním rozvoji.

Zakázal bych, aby cikáni chodili do stejné školy s bílými dětmi.

Největší hrozbou dnešního školství je inkluze. Nesmyslný způsob jak pedagogům znemožnit vzdělávání našich dětí, bez pedagogických asistentů, kteří by se věnovali dětem se specifickými potřebami.

Velkým začleňováním žáků sociálně znevýhodněných.

Chtěl bych, aby škola nepraktikovala inkluzi, protože negativně ovlivňuje výuku.

Žádnou inkluzi prosím.

Potlačit tlak Romů na učitele a naše děti.

- **Postoj k učitelům**

Chtěla bych, aby i žáci měli povinnosti, nejen učitelé!

Úcta k učitelům!

Mám pocit, že když učitele jeho práce těší, pak se mé dítě dokáže nadchnout pro jakýkoliv předmět. Myslete také na učitele, aby měli vytvořeny podmínky k tomu, aby je jejich práce bavila. :)

- **Počty dětí**

Nepotřebujeme měnit školu, je potřeba změnit systém školní vyučování. Především snížit počet dětí ve třídě. => více času na jednotlivé dítě => individuální přístup, rozvoj osobnosti apod.

Venkovská škola je nucená absorbovat vše průměrně až podprůměrně. Velký počet žáků ve třídách je na škodu věci.

Mělo by být úplně běžné, že je ve třídě maximálně 20 dětí a ne téměř 30. Myslím, že děti nemají dnes takový respekt vůči učitelům, jsou víc nedisciplinované. Méně dětí by to mohlo pomoci řešit.

Méně dětí ve třídě.

Aby ve třídě nebylo víc cca 15 dětí.

- **Ostatní**

Nelíbí se mi, kam se školství dostalo. Myslím si, že povinná školní docházka narazila na svoje limity. Nedá se dívat na to, že špatné výsledky žáka vadí jen učitelům a rodičům.

Dodržují se osnovy MŠ ČR. Se všemi důsledky.

Aby škola něco děti naučila.

Žádná škola není dokonalá. Vždy je to jen o učitelích, žácích a rodičích. A pokud tato trojice chce a najde společnou cestu, tak se naučí všichni.

Vyučování od 9 a vyučování více v terénu, ne ve třídě.

Méně volných (prázdninových) dní během školního roku, více pravomocí pedagogů při výchově, méně ústupků dětem, méně hraní, více práce a vzdělávání.

3) KOMENTÁŘE KE VZDĚLÁVACÍM CÍLŮM, OBSAHŮM A METODÁM ŠKOLNÍHO VYUČOVÁNÍ

Velmi početnou skupinu výroků tvořily komentáře k tomu, čemu se děti ve škole učí a jak dosahuje škola vzdělávacích výsledků. Názory respondentů jsou v této části natolik variabilní, že je nelze jakkoli zobecnit. Přes často kritický tón naznačují jeden pozitivní moment – mnozí rodiče mají celou řadu velmi konkrétních připomínek ke způsobům vedení výuky ve škole a jsou schopni a ochotni je prezentovat jako vhodná doporučení pro školy. Výroky jsme pro větší přehlednost dále rozčlenili do kategorií podle jednotlivých didaktických aspektů výuky:

- **Doporučované předměty a obsahy vzdělávání**

Možná by se měla na školách více učit etika a finanční gramotnost (i když škola nemůže v tomto suplovat rodiče).

Větší podporu a rozvoj technického a přír. vzdělávání – zejména.

Škola se nezaměřuje na vyšší vzdělávání v technických, řemeslných a přírodovědných.

V dnešní vzdělávání mi chybí větší až maximální vztah (výchova) k ekologii - vztahu k přírodním zdrojům a mezilidským vztahům.

Moc bych si přála, aby moje děti uměly soupeřit sami se sebou a spolupracovat s druhými. Příroda poskytuje nejlepší model lidského zrání. V dnešní uspěchané a technologicky přeplněné době, bych chtěla posílit propojení dětí s přírodním světem. Ukázat, že jsou součástí něčeho většího, k čemuž mohou i svým dílem přispět, vést je k odpovědnosti.

Více jazyků a zařadit jazyk již od 1. třídy.

Myslím si, že by děti měly, být více vzdělány individuálně podle schopností, talentu a zájmů, než všeobecně. Tzn. pokud mi jde přírodopis, zajímá mě mít více tohoto předmětu a méně jiných, které mě nebaví, nejdou, například hudebka, fyzika, atd. podporovat dítě v tomto předmětu, motivovat a inspirovat, mít materiály, kroužek nebo exkurze...

Lépe připravit děti na život v dnešním světě a systému, rozlišit mezi podstatným a nepodstatným.

Lépe vyučovat cizím jazykům.

Hlavně hodně pobytu venku a tělocvik a pěší výlety na denním pořádku. Učit se mohou i za pochodu. :)

Více manuálních činností a pohybu nejen těla ale i mozku.

Více zaměřit na etiketu a základy první pomoci.

Na úkor klasických předmětů bych si přála více propojit školu s praktickým životem -> zlepšení manuál. zručnosti a zlepšení vztahu dětí k práci rukama; výuku - například zvládání vzteku asertivity, příprava na partnerství či těžké životní situace. V tělocviku např. cvičení jógy, tanec apod.; divadelní výchova.

Podporovat skutečné zásady "života": strava (nesladké pití, kvalitní potraviny,...) sport!

Více se učit etiketě a základů první pomoci.

Více propojení školy s praktickým životem - manuál. zručnost, vztah k manuál. práci, výuka z oblasti psychologie a pedagogiky - zvládání vztahu, krizových živ. situací, výchova dětí, v TV - jóga, tanec, divadelní výchova, školní noviny či televize.

Líbilo by se mi, kdyby byl zaveden samostatný předmět - etika.

Zařídila bych minimálně ještě jednu hodinu tělesné výchovy do týdne, dvě hodiny je málo. (Či jiné pohybové aktivity). Nelíbí se mi tělesná výchova zařazena na nultou hodinu! Po takové hodině mají být upocení a nesoustředění dalších šest až sedm vyučovacích hodin?!!

Zařadila bych ještě jednu hodinu tělesné výchovy, nelíbí se mi, že tělesná výchova je zařazená jako nultá hodina. Děti jsou upocení bez možnosti sprchování a hlavně nesoustředění, dalších šest až sedm vyučovacích hodin!

Poskytnout dítěti i rodičům výběr předmětů. (pro nás nepodstatné hodiny Vv, PČ, Hv).

- **Úkoly**

Méně úkolů, aby si děti mohli připravovat vše podle sebe.

- **Formy a metody výuky**

Více skupinových prací!

Delší dobu na zkoušené učivo (slovíčka, básničky) nebo rozfázovat to, co se musí naučit zpaměti.

Slovní hodnocení + sebehodnocení.

Důraz na komunikaci, prezentování myšlenek a názorů, respektování ostatních, čtenářské dovednosti.

Upřednostňuji klasické vzdělávací metody, psací písmo, množiny, počty.

V odborných předmětech - doplňující přednášky či výstavy k danému tématu (muzeum, vernisáže).

Více zkoušet ústně, umět si obhájit svoji práci + komunikovat + slovní zásoba.

Zbytečné lpění na zcela nesmyslném systému známkování.

Trávit hodně času na čerstvém vzduchu.

Umět najít a podporovat silné stránky dítěte, ne jej "potopit" v předmětech které mu nejdou a všimnout si silně jeho slabších stránek. Naopak vyzdvihnout, v čem dobré je.

Snažit se vysvětlovat tematiku - snadnějšími způsoby, aby všichni pochopili.

V jednoduchosti je krása - vysvětlování spíše prakticky než učebnicově.

Podpořit jiný typ hodnocení v našem školství např. slovní, více podpořit učení jinými formami (radost z učení) bez biflování a strachu.

Praktická výuka pro život, nikoli pouze teorie.

Nedokáži posoudit dostatečně, úplně se neorientuji v tom, co dítě umí, jak se ve škole projevuje, současná výuka mi přijde nepřehledná.

Líbí se mi učení v souvislostech neboli prolínání stejného tématu do více předmětů. Například téma renesance z pohledu dějepisu, vv, hv, m/vynálezy apod.

Přivítal bych, kdyby děti více komunikovaly, prezentovaly a sdílely své názory před ostatními spolužáky.

Dále bych uvítala seznamování dětí s různými profesemi prostřednictvím rodičů (besedy) existenci školních novin či televize.

Nějaké nové zajímavé předměty nebo zájmové aktivity. Neustále se učí už několik let to samé, možná je na čase to trochu oživit.

Nelíbí se mi hodnocení testů podle bodů, z 10 otázek vypracuje 7 a dostane za 4, protože podle bodů je to za 4, to se mi nelíbí.

Na škole se mi nelíbí trestání žáků „poškolou“, přikláním se spíše zvláštním domácím úkolům.

Mám přehled o tom, co mé dítě umí! Některé črt. prověrky jsou zbytečné.

V průběhu školy seznamování dětí s tím, co obnáší jednotlivé profese - besedy s rodiči různých profesí.

Při výuce cizího jazyka jiný způsob výuky - mluvit, slovně hodnotit.

Je smutné, že naše dítě bere školu jako nutné zlo.

Ano, kázeň musí být!

- **Učebnice**

Učebnice v tabletech

Nelíbí se mi nošení těžkých učebnic v době tabletů. Děti by se knihy mohly nechávat ve škole a doma se učit z knih elektronických.

Učebnice jsou nevyhovující - chybí v nich stránky.

- **Klima, začlenění**

Aby škola nezavírala oči před problémy. Ne jen o nich mluvila.

Dle mé zkušenosti učitelé výborně pracují s kolektivem na 1. stupni. Na 2. stupni toto pociťuji jako zcela nedostatečné - nevěnují se šikaně, pomalejším či "jiným" spolužákům.

Chtěla bych, aby škola (učitel) učili mé dítě respektovat jinou barvu pleti - zařazení do kolektivu bez rozdílů.

Aby se škola více zaměřila na problémové studenty.

Moje dítě je nadané, ale je vyučováno jako všichni ostatní, nadání by se mělo rozvíjet víc a na takové dítě by měly být kladeny větší požadavky.

Přála bych si, aby moje děti uměly soupeřit samy se sebou a spolupracovat s druhými. Příroda poskytuje nejlepší model pro lidské zrání. V dnešní uspěchané době (a technicky přeplněné) bych chtěla posílit propojení dětí s přírodním světem. Ukázat, že jsou součástí většího celku, k němuž mohou i svým přispět, vést je k odpovědnosti.

Tolerovat a pomáhat ostatním. Vědět, jak se učit. Učit se pracovat s informacemi.

Žádné krádeže ani šikana mezi spolužáky.

- **Motivace**

Děti se ve škole nudí, nebaví je to, neustále soutěží, kdo bude první, lepší, chybí vnitřní motivace k učení.

Podporovat dítě v tom v čem je dobré, v čem jsou jeho přednosti a to dál rozvíjet.

Ráda bych, aby se mé dítě do školy těšilo a mělo školu rádo.

Bez zájmu rodičů to nebude možné.

- **Osobnost učitele**

Připravenost učitele i žáka na předmět (vyučování).

Aby škola vytvářela v dítěti pocit sounáležitosti a spoluodpovědnosti za to, jak funguje.

Naučit dítě vážit si toho že může chodit do školy.

Vzbudit v něm touhu se něco naučit.

Mít respekt ke starším dětem.

Byla bych velmi vděčná za rovnováhu v přístupu učitele k žákům: přátelský a vstřícný (resp. chápavý) přístup je důležitý, nicméně věřím, že učitel také musí mít u žáků respekt (jsem připravená být k tomu maximálně nápomocná...) :)

V mé době školy fungovali tak, jak bych určitě nechtěla, aby se vyučoval můj syn.

Chtěl bych, aby učitelé vzbuzovali v dětech zájem o předměty a ne aby do nich tupě tlačili informace.

Aby si učitel získal autoritu tím, že je pro děti kladným vzorem (férovost, kamarádství, přísnost, spolehlivost).

Vstřícný přístup k rodičům a zcela individuální přístup k žákům. Vysoká odbornost učitelů.

Aby dítě bylo podněcováno k zamýšlení se nad tím, co a proč právě dělám. Aby dokázalo a nebálo se vyjádřit své úvahy. Aby získalo komplexní pohled na dané téma.

Podporovat individualitu dětí.

Učitel jako osobnost (má obrovský vliv na děti). Vnímavý, slušný, otevřený novým věcem.

Je důležité, aby rodiče s učiteli drželi při sobě, aby se dnešním dětem ukazovala více úcta a respekt u některých dětí bohužel i základní pravidla výchovy!!!

Lépe pochopit žáka.

Myslím si, že by při výuce mělo mít dítě vždy prostor na dotazy a vztah mezi učitelem a žákem by měl být na partnerské úrovni nikoli o nadřazenosti a strachu.

Zákaz nošení mobilních telefonů a tabletů do škol na prvním stupni školní docházky.

Myslím si, že ten, kdo dokáže děti motivovat, spravedlivě ohodnotit, rozumí jim, baví ho jeho práce učitele a bere ji jako poslání, je pro ně přirozenou autoritou a respektují ho, protože jsou s ním šťastné, zvědavé, sebevědomé (zdravě!).

Nedůslednost, přemíra rozmanitých informací.

Velmi záleží na konkrétním učiteli.

Individuálním přístupem.

Velmi záleží na konkrétním učiteli.

Učitel by měl být sám svou osobností dětem příkladem (odpovídat na pozdrav, nechovat se tak, jak nechce, aby se chovali žáci).

Proč by ostatní neměli mít pozitivní klima? To je v lidech.

Učitelé by neměli říkat žákům věty typu: „už mě to tu s vámi nebaví, za tu almužnu co tu dostávám“ a podobné výroky. Vím, že to není s dětmi jednoduché, ale toto je demotivační.

4) KONKRÉTNÍ KOMENTÁŘE A PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM ŠKOLÁM

Respondenti také využili příležitosti k anonymnímu vyjádření konkrétních připomínek a doporučení, které mají platnost vždy jen ve vztahu ke konkrétní škole. Například se jednalo o následující výhrady či doporučení:

Na škole chybí vyšší prevence šikany - zejména na 1. stupni.

Aby ve třídě nepanovala šikana a pan učitel nebil ukazovátkem do lavice.

Vlastnosti a schopnosti by měli být u učitele na prvním místě, což dokonale splňovala paní učitelka Hálková.

Výhodou této malotřídní ZŠ, kdy jsou ve třídě 2 ročníky, je, že se děti naučí soustředěnosti a větší samostatnosti při výuce...

Zrušení odpolední přestávky.

Respektovat IVP, který bude vypracován na základě sdělení SPC, trpělivost a dobrá komunikace.

Možnost samostatného zakoupení svačiny ve šk. bufetu.

Podporovat vícejazyčné rodiny (jsme čtyřjazyční doma) a motivovat děti k svobodnému projevu a nenutit děti k soutěživosti v jazyce, když děti mají nerovné šance.

Více se věnovat šikaně na škole a nezametat vše pod koberec a nevěnovat se tomuto tématu. Řešit problematické situace.

Děti si dlouhodobě stěžují na obědy. Kvalita, nechutnají jim.

Výuka cizích jazyků je nekvalitní. Děti se neumí dorozumět, neučí se věty.

Chtěla bych, aby se zlepšilo jídlo ve školních jídelnách.

Chtěla bych, aby učitelé nesrovnávali sourozence (mladší - starší).

Má dcera je líná ale přitom má na víc, musíme jí do všeho tlačit.

Rekonstrukce školy hrůza!

Schválení anglického kroužku.

5) KOMENTÁŘ K ALTERNATIVNÍMU ŠKOLSTVÍ, NOVÉ PODOBĚ ŠKOLY

Respondenti také velmi zřetelně vycítili, že dotazník otevírá prostor k zhodnocení alternativních škol (ač to v anketě nebylo explicitně vyjádřeno). Z výroků je patrné, že řada rodičů disponuje poměrně konkrétními informacemi a že problematiku alternativ sleduje. Na druhou stranu část respondentů vyjádřila prostor k formulování obecného odporu k jakýmkoli alternativám.

Zaznamenány byly následující postřehy:

Jinak alternativní školství je pěkná věc, ale myslím si, že až dítě přijde pak na další školu, nestačí se divit.

Líbí se mi škola "summerhill", kde se učí děti jen to, o co mají zájem, kdy je to zajímavé.

Učení hrou, mimo lavice, kontakt s přírodou, učení příklady.

Čerpat ze základů waldorfské pedagogiky.

Moderní způsoby výuky, učit žáky zaujímat a argumentovat vlastní názory.

Aby učitelé měli možnost sledovat a zařazovat do výuky nejnovější vědecké poznatky.

Doporučuji shlédnout film Summerhill. Tam je prezentována filozofie, se kterou souzním.

Přál bych si, aby se škola nevěnovala kolektivní výchově, nýbrž individuálnímu vzdělávání.

Samozřejmě je důležitý pocit svobody, škola je však také přípravou do života. Je v běžném životě lidí absolutní svoboda? Nejsme nuceni se neustále prosazovat v práci (zaměstnání) chápat nadřízeného jako autoritu? Myslím, že je důležité, aby děti chápaly, kdy se mohou projevit - umožnit svobodné myšlení, ale také chápat dodržování pravidel a autorit.

Montessori škola.

Nemáme zájem o žádnou alternativní pedagogiku. Naše starší dítě navštěvuje klasickou zákl. školu a jsme maximálně spokojeni a mladší bude tuto školu od příštího roku navštěvovat též.

Změny bychom jako rodiče přivítali, ale nemusejí být nutně pouze v rámci alternativní školy, lze je realizovat i ve škole běžné.

Zkuste demokratické školy - p.e. Summerhill school - doporučuji z vlastní zkušenosti. Nechci alternativní školu, ale kvalitní učitele na všech školách.

Úplně netoužím po škole typu waldorf, montessori apd., ale změně klasického školství s využitím prvků výuky z těchto škol, klasické školství postavené na českém základě.

Čerpat ze základů Waldorfské pedagogiky.

Škola, do které můj syn dochází, se již nyní přibližuje velmi dobře nastíněnému modelu školy založené na zásadách alternativní pedagogiky. S kolektivem s přístupem pedagogů jsem spokojen.

NENAHRAZOVAT KVALITNÍ VÝUKU ZA ALTERNATIVNÍ!

6) KOMENTÁŘE K DOTAZNÍKU

Poslední skupina výroků směřovala k anketě samotné. A to buď k provedení sběru dat (od komentování obecně odmítavého postoje) ke konstrukci dotazníku či jednotlivých položek. Překvapivé jsou komentáře zpochybňující rodičovu kompetenci k tomu, aby mohl jakkoli hodnotit školu v tom smyslu, že do ní přeci nechodí. Naznačuje se tak to, jak málo někteří rodiče komunikují s dětmi o věcech, které se jich přitom bezprostředně dotýkají.

Shromáždili jsme následující výroky:

Zbytečné otázky, kdo by tohle vše nechtěl? Především kázeň a respekt jsou důležité!

Výše uvedené aspekty zatím nemohu hodnotit, syn je ve škole 3 dny... :)

Myslíme, že otázky v dotazníku nejsou příliš šťastně položené...

Nemohu ještě hodnotit.

Neodpovím, nemám zkušenost.

Nelze posoudit - nejsme přítomni ve výuce.

Máme dítě ve druhé třídě, na některé otázky bylo složité odpovědět, protože nenavštěvuje školu zas tak dlouho.

K výše uvedeným otázkám se nemohu vyjádřit, dcera teprve začala školní docházku.

Na poslední 4 otázky nelze reagovat označení čísla na škále, ale obšírnější, vysvětlující odpovědi. V případě doplnění odpovědí nebo širšího náhledu na problematiku mne kontaktujte na: bachtp01@tf.jcu.cz

Jsem spokojená, neměnila bych. Nelíbí se mi špatně vypracovaný a málo pochopitelný tento dotazník!

Mé dítě teprve nastupuje do 1. třídy, tudíž netuším nic o přístupu učitele, klimatu třídy ani vyučovacích metodách.

Některé otázky nejsou zodpovězené, protože nejsem schopna popisovanou informaci posoudit, nebo se mi zdají nevhodně formulované.

Chtěl bych, aby mé dítě nemuselo vyplňovat nesmyslné dotazníky.

Bez relevantních informací ohledně výuky (práce jednotlivých vyučujících, jejich pedagogických postupů, přípravy na hodiny, systému hodnocení, přístupu k žákům, využívání moderních metod výuky, atd.) nemám možnost adekvátně vyhodnotit otázky uvedené v bodu 5. Hodnoceno pocitově, nikoli znalostně.

Nemohu hodnotit, teprve týdenní školní docházka.

Ostatní otázky je třeba položit žákům, rodič není přítomen při hodině, jen tak se dá zjistit klima třídy a školy.

Mé první dítě teď nastoupilo do první třídy, takže těžko posuzovat.

Proč má moje žena stejný dotazník, akorát o stránku méně otázek?

Odpovědi na otázky (první strana) jsou nahodilé. Pedagogický sbor se během prázdnin změnil v tak velkém rozsahu, že nemohu objektivně posoudit, jak podporují aktivitu žáků, rodičů, atd.

Nemohu hodnotit něco, když nevím, jak učitelé v hodinách motivují, učí a organizují. To může asi jen žák.

Vzhledem k personálním změnám na ZŠ bude otázka aktuální a k zodpovězení na konci školního roku.

Nechápu smysl dotazníku.

Nevím, vyučování se neúčastním.

Nemám představu, jak funguje výuka. Nesedím v lavici s dítětem. Mám jen zprostředkované info.

Špatně položené otázky! Je zde jednoznačně očekáváno škrtnout špatné a vyzdvihujete alternativu jako jedinou správnou cestu, aby podobné dotazníky nefungovaly pro utvrzení vlastní potřeby!

Nerozumím otázce 7 - dobrá škola má a podporuje pozitivní klima - to je i škola, do které naše děti chodí! Nerozumím, proč by se měla odlišovat - to jsou ostatní školy špatné???

Do školy ZŠ Plešivec jsem nechodila, nedokážu posoudit (posoudit poslední ot.).

Chtěla bych, aby dotazník jako je tento vyplňoval ten, kdo školu sám navštěvuje a ne ten, kterému je tlumočeno to, co se v té škole děje.

Bohužel k bodu 5 nemůžu hodnotit, dcera nastupuje teprve do první třídy.

K otázce č.10 - není první místo - dobrý učitel = synteza všeho. Třetí dítě - zkušenosti- naprostá spokojenost.

Otázka. Č. 10 - vše je důležité. Nedokáži seřadit.

Dotazník je "neprofesionálně" - nesrozumitelně zpracován - z pohledu rodiče se nedá vyplnit objektivně!

Doufám, že mé děti nebudou pracovat na MŠMT a vymejšlet podobný dotazníky! Děkuji!

Na otázky nedokážu odpovědět, jelikož jsem se výuky neúčastnila.

Mé první dítě teď nastoupilo do první třídy, takže těžko posuzovat.

ZÁJEM O ZMĚNU VZDĚLÁVÁNÍ V KONTEXTU KONKRÉTNÍCH ŠKOL

Následující přehled obsahuje tabulky znázorňující výsledky jednotlivých škol týkající se zájmu o změnu vzdělávání dítěte/děti. Výraznější rozdíly jsou v tabulkách barevně odlišeny.

Tab. č. 1: Zájem rodičů o změnu vzdělávání dítěte

	Zájem					Celkem
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevypl.	
ZŠ Černá v Pošumaví	0	2	6	11	0	19
ZŠ Dolní Třebonín	1	8	7	9	1	26
ZŠ Chvalšiny	2	7	27	5	4	45
ZŠ Křemže	19	27	42	18	8	114
ZŠ Linecká	8	18	32	15	2	75
ZŠ Lipno	0	0	2	5	0	7
ZŠ Plešivec	24	46	171	94	14	349
ZŠ Přídolí	2	4	9	8	1	24
ZŠ T. G. M.	6	14	26	12	2	60
ZŠ Větřní	30	63	92	42	18	245
ZŠ Vyšší Brod	10	17	34	21	7	89
ZŠ Za Nádražím	14	35	87	60	7	203
ZŠ Zubčice	2	1	2	0	0	5
ZŠ a MŠ Hořice na Šumavě	1	1	3	11	0	16
MŠ Plešivec I.	0	0	2	1	0	3
MŠ Plešivec II.	1	1	5	1	0	8
MŠ Tavírna	2	0	1	1	1	5
MŠ T. G. M.	1	1	8	3	1	14
MŠ Větřní	7	5	11	13	4	40
MŠ Vyšehrad	2	1	2	2	0	7
MŠ Za Nádražím	2	3	7	4	0	16
MŠ Za Soudem	0	1	0	3	0	4
Celkem	134	255	576	339	70	1374

Tab. č. 2: Zájem o případné zařazení dítěte do jiné školy

	Zařazení					Celkem
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevypł.	
ZŠ Černá v Pošumaví	0	3	8	8	0	19
ZŠ Dolní Třebonín	3	4	12	7	0	26
ZŠ Chvalšiny	5	7	18	9	6	45
ZŠ Křemže	9	30	40	27	8	114
ZŠ Linecká	8	19	27	19	2	75
ZŠ Lipno	0	0	4	3	0	7
ZŠ Plešivec	28	61	168	80	12	349
ZŠ Přídolí	0	4	11	9	0	24
ZŠ T. G. M.	8	15	20	17	0	60
ZŠ Větřní	31	61	87	51	15	245
ZŠ Vyšší Brod	14	11	37	21	6	89
ZŠ Za Nádražím	16	32	86	60	9	203
ZŠ Zubčice	1	1	2	0	1	5
ZŠ a MŠ Hořice na Šumavě	2	1	8	4	1	16
MŠ Plešivec I.	0	0	1	2	0	3
MŠ Plešivec II.	1	2	3	2	0	8
MŠ Tavírna	3	1	1	0	0	5
MŠ T. G. M.	2	1	10	1	0	14
MŠ Větřní	3	5	17	12	3	40
MŠ Vyšehrad	2	1	3	1	0	7
MŠ Za Nádražím	1	1	9	4	1	16
MŠ Za Soudem	0	0	3	1	0	4
Celkem	137	260	575	338	63	1374

Tab. č. 3: Částka za školné

	částka (v Kč)					Celkem
	do 500	600 - 1000	1100 - 1500	1600 – 2000	> než 2000	
ZŠ Černá v Pošumaví	0	1	0	0	0	1
ZŠ Dolní Třebonín	0	2	2	0	2	6
ZŠ Chvalšiny	3	3	1	0	1	8
ZŠ Křemže	8	13	5	6	3	35
ZŠ Linecká	4	10	2	5	7	28
ZŠ Lipno	0	0	0	0	0	0
ZŠ Plešivec	6	36	17	17	7	83
ZŠ Přídolí	4	0	0	1	0	5
ZŠ T. G. M.	3	9	5	3	0	20
ZŠ Větřní	20	41	12	5	4	82
ZŠ Vyšší Brod	10	9	5	2	3	29
ZŠ Za Nádražím	11	12	15	5	3	46
ZŠ Zubčice	0	0	1	1	0	2
ZŠ a MŠ Hořice na Šumavě	0	0	2	1	0	3
MŠ Plešivec I.	0	0	0	0	0	0
MŠ Plešivec II.	0	1	0	1	0	2
MŠ Tavírna	0	1	1	1	1	4
MŠ T. G. M.	0	3	0	0	2	5
MŠ Větřní	1	4	1	1	0	7
MŠ Vyšehrad	1	0	1	1	0	3
MŠ Za Nádražím	1	1	0	1	0	3
MŠ Za Soudem	0	0	0	0	0	0
Celkem	72	146	70	51	33	372

Částku 0 Kč vyplnilo celkem 53 rodičů, ostatních se tato otázka netýkala, nebo se ji rozhodli nevyplnit.

Tab. č. 4: Ochota vozit dítě do školy

	Doprava					Celkem
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevypł.	
ZŠ Černá v Pošumaví	1	1	0	1	16	19
ZŠ Dolní Třebonín	4	3	2	0	17	26
ZŠ Chvalšiny	2	4	2	0	37	45
ZŠ Křemže	7	21	7	0	79	114
ZŠ Linecká	8	15	7	17	28	75
ZŠ Lipno	0	0	0	0	7	7
ZŠ Plešivec	36	28	16	4	265	349
ZŠ Přídolí	0	5	3	1	15	24
ZŠ T. G. M.	8	10	10	3	29	60
ZŠ Větřní	42	39	12	3	149	245
ZŠ Vyšší Brod	10	13	21	7	38	89
ZŠ Za Nádražím	19	18	30	27	109	203
ZŠ Zubčice	1	0	2	0	2	5
ZŠ a MŠ Hořice na Šumavě	4	0	0	1	11	16
MŠ Plešivec I.	0	0	0	0	3	3
MŠ Plešivec II.	0	3	1	0	4	8
MŠ Tavírna	3	0	1	0	1	5
MŠ T. G. M.	2	2	5	0	5	14
MŠ Větřní	2	4	3	1	30	40
MŠ Vyšehrad	2	1	2	0	2	7
MŠ Za Nádražím	4	0	0	1	11	16
MŠ Za Soudem	0	0	0	0	4	4
Celkem	151	169	127	66	861	1374

ZÁVĚRY SOUHRNÉHO VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

Dílčí výsledky jednotlivých položek naznačují následující závěry:

1. Rodiče si na škole cení především toho, když vede děti ke spolupráci. Je zde cítit fakt, že rodiče se obávají toho, když děti referují doma o rivalitě mezi žáky, potenciálně se tak naznačuje obava rodičů ze šikany a násilí v dětském kolektivu.
2. Dále rodiče vysoce oceňují, pokud se učitelé chovají ve vztahu k nim i dětem partnersky a nenadřazeně. Na druhou stranu se objevuje tendence oceňovat ve škole to, aby učitel vyžadoval přísnou kázeň a respekt ke své osobě (ad. Tabulka č. 2). Bylo by také důležité ověřit si výzkumem u učitelů, jak oni vnímají rodičovskou komunikaci – jak rodiče chápou onen nenadřazený partnerský vztah a jak se projevuje ve střetu mezi učitelovou a rodičovskou autoritou.
3. Nejednoznačné hodnocení s sebou přináší rodičovské hodnocení vnitřního života školy. Zdá se, že řadě procesů, které charakterizují současný vnitřní život školy, nerozumějí nebo nemají o nich relevantní informace. Není zřejmý pohled na smysl známkování, na potenciál nových způsobů hodnocení dětí, na nové metody práce oproštěné verbalismu či bezduchému paměťového učení. Tento fakt naznačuje malou informovanost o nových trendech ve výuce. Zdá se ale také, že to není způsobeno jen případnou malou komunikací učitelů s rodiči, ale též rodičovskou pasivitou či fatalismem. V tomto směru byly zajímavé výroky rodičů v otevřené položce na konci dotazníku. Řada z nich odmítala dotazy odpovídat s tím, že přeci v té škole nejsou, tedy neví vlastně, co se děje ve výuce. To svědčí nejen o složitém vztahu rodiče ke škole, ale i o malé komunikaci v rodině.
4. Pokud budeme chtít interpretovat obecné přání rodičů ve vztahu k budoucí kvalitě školy, nalezneme opět jasné potvrzení důležitosti pozitivních mezilidských vztahů – rodiče na prvním místě po škole chtějí, aby děti učila navzájem spolupracovat a podporovat se navzájem. Důležitost pozitivních vztahů učitelů školy k žákům se tak stává hlavním rysem nové školy, a to bez ohledu na její „alternativnost“ či „tradičnost“.

5. Samotný pojem „alternativní“ škola nebyl explicitně ve výzkumu používán, přesto část rodičů v poslední otevřené položce vyjádřili svůj obecný odpor k „alternativám“. Také ochota rodičů změnit školu není markantní. V celkových výsledcích se tento trend nepotvrzuje, je ale charakteristický pro některé školy v regionu – souvisí tedy spíše než s obecným rozladěním nad kvalitou vzdělávání se stavem vztahů v konkrétní škole.
6. Za velmi důležitý rys školy i kvalitního učitele považují rodiče obecně schopnost pracovat s jejich dítětem individuálně, brát ohledy na jeho specifika. Na druhé straně je velmi zarážející tendence některých rodičů komentovat velmi netolerantně principy, které do škol přinesla inkluze a které ve své podstatě dávají šanci dětem a jejich odlišnostem.
7. Za rozporuplné výroky lze považovat ty, které naznačují nejasný vztah části respondentů k metodám a formám práce s žáky. Téměř polovina respondentů akceptuje, aby ve škole učitel vyžadoval přísnou kázeň, třetina respondentů si přeje, aby jejich dítě často psalo písemné práce a bylo zkoušeno a považují to za základní prostředek k tomu, aby poznali, kolik toho děti znají. Tento moment svědčí o tom, že u mnohých rodičů převládá stále stereotypní pohled na tradiční přístup k hodnocení výsledků výuky a že jim chybí informace o proudech, které se v hodnocení práce žáků škol objevují dnes.
8. Z celkových výsledků výzkumu nevyplývá jasné volání po škole nového, alternativního, typu. Cítíme však přeci jen změnu priority rodičovských pohledů. Základním rysem nové školy se stává akcent na kvalitu sociálního prostředí školy, školy, která je bezpečná a nabízí dětem kooperativní prostředí. Kvalita má tedy významně personalizační charakter, je vnímána jako vedení dětí ke spolupráci, k vzájemné podpoře. Rysem dobré školy se stává pozitivní atmosféra (resp. klima) ve třídě a učitelova schopnost nastolovat kooperaci a partnerství.

9. Do dalšího období doporučujeme podpořit výzkum, který by odhalil, jak se učitelé cítí být připraveni na nastolení a udržení pozitivního klimatu ve třídě, jak se jim daří zohledňovat individuální přístup k dítěti a zároveň koordinovat vztahy v dětském kolektivu a jak ze svého úhlu pohledu hodnotí v tomto směru partnerskou spolupráci s rodiči.

10. Důležitým směrem výzkumu by ale měl být též žák, kdy by podstatným mělo být popsání toho, jak vidí vztahy ve třídě, z čeho má v současné škole největší obavy a jak vnímá učitelovy šance na řízení či vedení školní třídy. Výbornou zpětnou vazbu by přinesla též sonda do žákových názorů na to, jak jeho rodiče vnímají školu a spolupráci s učiteli.